

**UCHWAŁA NR XLII/237/2025
RADY MIEJSKIEJ W STASZOWIE**

z dnia 30 grudnia 2025 r.

w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Staszów na lata 2026 - 2029”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j.: Dz. U. z 2025 r., poz. 1153), art. 4¹ ust. 1, 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.¹⁾) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.²⁾) Rada Miejska w Staszowie uchwala co następuje:

§ 1.

Uchwala się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Staszów na lata 2026 – 2029”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Staszów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Staszowie

Tomasz Klimek

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: M. P. z 2024 r., poz. 93, M. P. z 2025 r., poz. 118.

²⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2022 r., poz. 2600.

Załącznik do uchwały nr XLII/237/2025
Rady Miejskiej w Staszowie
z dnia 30 grudnia 2025 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII DLA GMINY
STASZÓW NA LATA 2026-2029**

Spis treści

Postanowienia ogólne.....	3
Wprowadzenie.....	6
Ogólna charakterystyka Gminy Staszów.....	8
Położenie, dane administracyjne, dane demograficzne.....	8
Dostępność napojów alkoholowych na terenie Gminy Staszów.....	9
Wyniki diagnozy zagrożeń społecznych.....	11
Problem uzależnienia od alkoholu.....	11
Problem uzależnienia od narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych.....	18
Uzależnienia behawioralne.....	23
Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności interwencyjnej i profilaktycznej.....	27
Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029.....	39
Zadania prowadzące do osiągnięcia ww. celów.....	41
Harmonogram realizacji zadań.....	50
Przewidziane efekty.....	50
Odbiorcy Programu.....	51
Realizator Programu.....	52
Współrealizatorami i partnerami w zakresie działań wynikających z Programu są.....	52
Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie.....	53
Zasady finansowania Programu.....	55
Monitoring i wdrażanie Programu.....	56
Postanowienia końcowe.....	56
Spis tabel.....	56
Spis wykresów.....	56
Bibliografia.....	57
Spis publikacji.....	57
Źródła internetowe.....	57

Postanowienia ogólne

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939), samorząd gminy realizuje zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii dotyczą w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo- -rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W celu realizacji tych zadań opracowywany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Staszów na lata 2026 - 2029 zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych oraz wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych. Program został opracowany w oparciu o badania ankietowe przeprowadzone w 2025 roku, jak również w oparciu o dane tzw. źródeł zastanych oraz dane pozyskane z instytucji. Dla określenia postaw mieszkańców wobec potencjalnych problemów społecznych badania ankietowe przeprowadzono w grupach respondentów zróżnicowanych pod względem zmiennych takich jak płeć, wiek, wykształcenie. W badaniu wzięło udział 451 dorosłych mieszkańców oraz 177 uczniów szkół podstawowych.

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Podstawy prawne Programu:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym.

Wprowadzenie

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a z jego spożywaniem wiąże się ponad 200 rodzajów chorób i urazów. Alkohol jest w Polsce powszechnie stosowaną używką. W ostatnich latach jego spożycie osiągnęło poziom powodujący trudne do zaakceptowania negatywne skutki zdrowotne, społeczne i ekonomiczne. Od 15 lat spożycie wynosi nie mniej niż 9 litrów 100% alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W 2022 roku w Polsce wypito 9,37 litrów i jest to wyraźnie mniej niż rok wcześniej.¹

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 72,9% uczniów z młodszej grupy i 91,3% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 39,1% piętnasto-szesnastolatków i 73,3% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości.

Wyniki badania wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż legalnych, zwłaszcza alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy nie sięgała po substancje nielegalne. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem².

Uzależnienia behawioralne stanowią nową grupę uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych czynności pomimo szkód, jakie one za sobą niosą. Podejmowane zachowania stanowią dla człowieka przyjemność, pobudzają go emocjonalnie wywołując krótkotrwałe uczucie euforii oraz ulgi, a w konsekwencji powodują pragnienie powtarzania określonej czynności, przeradzające się w przymus, któremu trudno jest się oprzeć.

Według raportu CBOS z 2024 roku, około 31,7% Polaków w wieku 15 lat i więcej uczestniczyło w grach hazardowych na pieniądze. Chociaż odsetek ten spadł

¹ KCPU, Uzależnienia w Polsce, Warszawa 2023

² Sierosławski. J. Używanie substancji psychoaktywnych przez polską młodzież, Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r.

w porównaniu z poprzednimi latami, liczba osób uzależnionych od hazardu wzrosła o 30% w ciągu ostatnich pięciu lat, osiągając około 35 tysięcy osób. Profil osoby zagrożonej uzależnieniem to najczęściej młody mężczyzna (do 24 lat) z niższym wykształceniem.

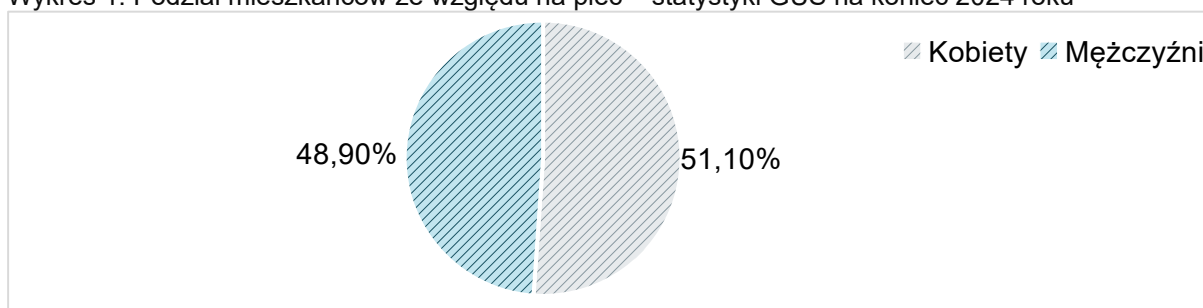
Ogólna charakterystyka Gminy Staszów

Położenie, dane administracyjne, dane demograficzne

Gmina Staszów to gmina miejsko-wiejska w województwie świętokrzyskim, w powiecie staszowskim.

Zgodnie z danymi na dzień 31 grudnia 2024 roku Gmina Staszów liczyła 24 105 mieszkańców; z czego 51,10% stanowią kobiety (12 318), a 48,90% mężczyźni (11 787). Współczynnik feminizacji dla Gminy Staszów wynosił 105 (na 100 mężczyzn przypada 105 kobiet).

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2024 roku

Przyrost naturalny:

Gminę Staszów charakteryzuje ujemny przyrost naturalny, który na koniec 2024 roku wyniósł -166. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -6,85 na 1000 mieszkańców. W 2024 roku urodziło się 118 dzieci, w tym samym czasie doszło do 284 zgonów, co odpowiada 11,71 zgonom na 1000 mieszkańców.

Rynek pracy:

Dane statystyczne na koniec roku 2024 wskazują, że 57,00% mieszkańców Gminy Staszów jest w wieku produkcyjnym, 15,80% w wieku przedprodukcyjnym, a 27,20% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Zgodnie z danymi w 2024 roku w Gminie Staszów zarejestrowane były 603 osoby bezrobotne, w tym: 298 kobiet oraz 305 mężczyzn.³

³ Bank Danych Lokalnych (GUS) - dane dla Gminy Staszów

Dostępność napojów alkoholowych na terenie Gminy Staszów

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

Na terenie Gminy Staszów ustalono następującą maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo - 140 zezwoleń,
- na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) - 120 zezwoleń,
- na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu - 120 zezwoleń.

Łącznie przewidziano **380 zezwoleń** na sprzedaż napojów alkoholowych.

W ramach tej liczby ustalono maksymalną liczbę zezwoleń w podziale na miejsce spożycia:

- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi 80 zezwoleń.
- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi 300 zezwoleń.

Zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Staszów

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych, zarówno przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, jak i poza nim, nie mogą być zlokalizowane w odległości mniejszej niż 30 metrów od obiektów chronionych, do których zalicza się:

- szkoły,
- internaty,
- obiekty kultu religijnego,
- placówki służby zdrowia,
- dworce autobusowe i kolejowe,
- stadiony.

Odległość ta jest mierzona z wykorzystaniem tzw. ciągu komunikacyjnego, czyli najkrótszej możliwej trasy dojścia od wyjścia z punktu sprzedaży alkoholu do wejścia na teren obiektu chronionego, bez napotykania przeszkód i bez naruszania przepisów prawa.

Na terenie Gminy funkcjonuje obecnie 96 punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

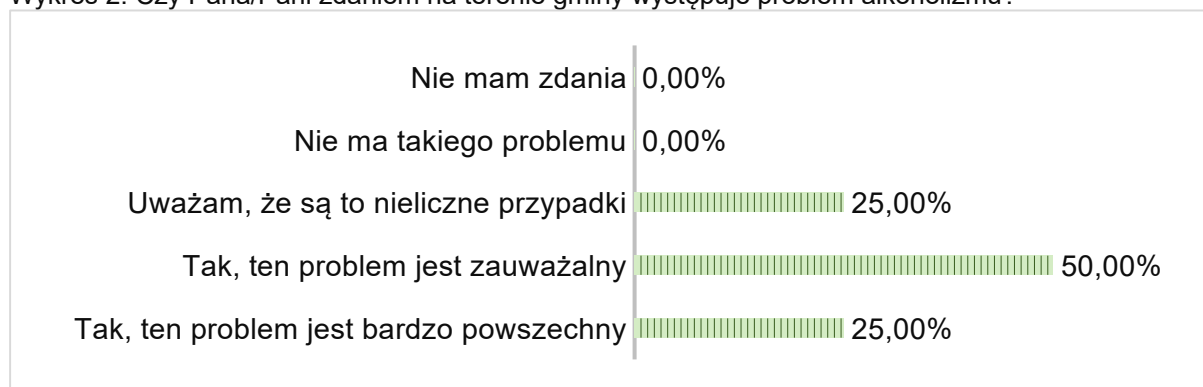
Wyniki diagnozy zagrożeń społecznych

Problem uzależnienia od alkoholu

Wyniki uzyskane wśród mieszkańców:

- Przyjętą miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”. Problem nadużywania napojów alkoholowych został oceniony wysoko w hierarchii problemów, uzyskując wagę punktową 3,81.
- 50,00% ankietowanych uważa, że jest to problem zauważalny, a 25,00% stwierdziło, że jest to problem bardzo powszechny. Pozostałe 25,00% badanych uważa, iż są to nieliczne przypadki.

Wykres 2. Czy Pana/Pani zdaniem na terenie gminy występuje problem alkoholizmu?

- Łącznie 48,44% badanych spotkało się ze sprzedażą alkoholu nieletnim.
- Łącznie 29,69% badanych spotkało się ze zjawiskiem picia alkoholu przez kobiety w ciąży.
- Łącznie 73,44% mieszkańców spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców na terenie gminy.
- 75,00% badanych mieszkańców było zdania, że osoby spożywające alkohol na terenie gminy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej.
- 89,07% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkohol.

- 18,75% respondentów zadeklarowało abstynencję.
- 60,94% badanych mieszkańców przyznało, że pije alkohol tylko okazjonalnie.
- 95,31% ankietowanych mieszkańców ma świadomość tego, że alkohol zawarty w piwie lub winie jest tak samo szkodliwy, jak ten zawarty w wódce.
- Według 17,19% badanych mieszkańców tylko codzienne spożywanie napojów procentowych może doprowadzić do uzależnienia.
- 45,31% mieszkańców nie posiada wiedzy na temat instytucji pomagającym osobom uzależnionym.

Wyniki badania wskazują, że w opinii badanych mieszkańców z terenu Gminy Staszów jednym z najbardziej zauważalnym problemem w ich środowisku lokalnym jest alkoholizm.

W związku z powyższym zasadne jest wdrożenie spójnych i wielopoziomowych działań profilaktycznych, terapeutycznych i wspierających, które pozwolą ograniczyć skalę problemu, zminimalizować jego skutki oraz wzmocnić czynniki chroniące społeczność lokalną przed uzależnieniami.

Wyniki uzyskane wśród rodziców i nauczycieli:

- Według 76,78% badanych nauczycieli w ich szkołach są uczniowie, którzy mają już za sobą inicjację alkoholową.
- Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, zdecydowana większość badanych oceniła ją jako trudną lub nie potrafiła udzielić jednoznacznej odpowiedzi.
- 50,00% nauczycieli na poziomie dobrym oceniło swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego, a 20,54% na poziomie raczej dobrym.
- Łącznie 81,25% badanych nauczycieli uważa, iż są przygotowani do udzielania pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych.

- Według 66,07% badanych nauczycieli przyznaje, że wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem, w tym uzależnieniem behawioralnym.
- 4,63% badanych rodziców przyznało, iż ich dziecku zdarzyło się upojenie alkoholowe.
- 50,89% rodziców nie posiada wiedzy na temat instytucji pomagającym osobom uzależnionym.

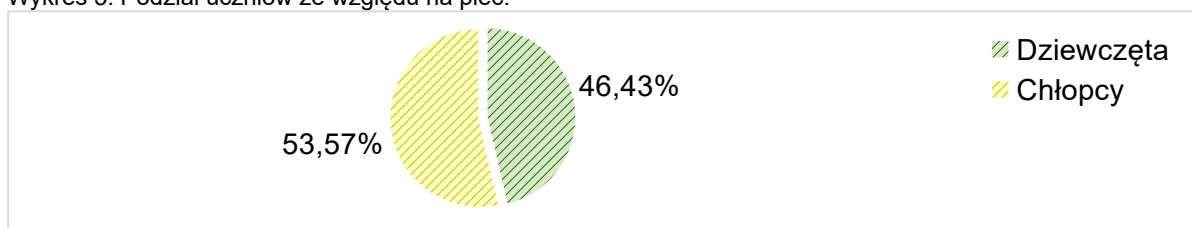
Wyniki badania przeprowadzonego wśród rodziców oraz nauczycieli uczniów z terenu Gminy Staszów zwracają uwagę na problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych jednocześnie wskazując na podjęcie między innymi takich działań, jak:

- Rozpowszechnianie informacji o instytucjach lokalnych udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, na przykład poprzez plakaty i ulotki informacyjne.
- Podejmowanie działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki alkoholowej- organizacja warsztatów profilaktycznych dla uczniów szkół.
- Promowanie wydarzeń kulturalnych i społecznych o charakterze bezalkoholowym; wzbogacenie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego.
- Realizowanie programów dla rodziców podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych:

W badaniu wzięło udział 84 uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych z terenu Gminy Staszów. W grupie badanych znalazło się 39 dziewcząt oraz 45 chłopców.

Wykres 3. Podział uczniów ze względu na płeć.

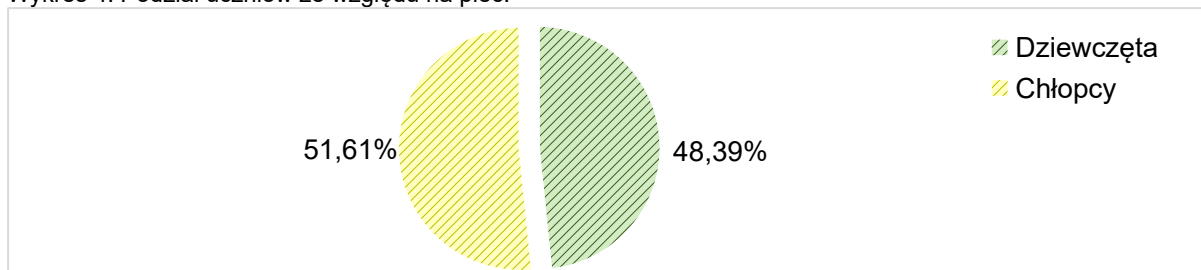

- Z badań przeprowadzonych wśród uczniów klas piątych i szóstych z terenu Gminy Staszów wynika, iż 11,90% w tym: 10,26% ogółu badanych dziewcząt oraz 13,33% ogółu badanych chłopców odbyło już inicjację alkoholową. Pozostali ankietowani tj. 88,10% odpowiedzieli, że jeszcze nigdy nie pili alkoholu.
- Dane pozyskane w 2025 roku wskazują, iż 38,10% uczniów klas piątych i szóstych, zna osoby poniżej 18 roku życia, które sięgają po alkohol. Pozostałe 61,90% przyznało, że nie posiada takich znajomości.
- Dla 19,05% ankietowanych zakup alkoholu jest bardzo trudny, prawie niemożliwy. Następnie 17,86% stwierdziło, iż zakup alkoholu jest raczej trudny. Kolejno, 7,14% uważa, iż jest to zadanie raczej łatwe, i nie wymaga dużego wysiłku, a 4,76% uznało, że trudno kupić alkohol, ale możliwe jak się odpowiednie znajomości. Z kolei, 3,57% stwierdziło, że jest to zadanie łatwe dla każdego. Pozostałe 47,62% uczniów nie wyraziło swojej opinii gdyż nie interesuje się tym tematem.
- 60,71% uczniów zadeklarowało, iż posiada ogólną wiedzę na temat skutków picia, a 33,33% stwierdziło, że potrafi powiedzieć jaki wpływ ma alkohol na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 5,95% ankietowanych przyznało, że nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych:

W badaniu wzięło udział 93 uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych z terenu Gminy Staszów; w tym 45 dziewcząt i 48 chłopców.

Wykres 4. Podział uczniów ze względu na płeć.

- Wśród uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych pierwszy kontakt z alkoholem potwierdziło 29,03% badanych, w tym: 40,00% ogółu badanych dziewcząt i 18,74% ogółu badanych chłopców przyznało się do odbycia inicjacji alkoholowej.
- Jako początek inicjacji alkoholowej większość badanych wskazała na wiek 11 lat.

Tabela 1. W jakim wieku po raz pierwszy zdarzyło Ci się wypić napój alkoholowy?

W jakim wieku zdarzyło Ci się po raz pierwszy wypić napój alkoholowy?	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkół podstawowej
nie piłam/em	70,97%
11 lat	18,28%
12 lat	3,23%
13 lat	5,38%
14 lat	1,08%
15 lat	1,08%

- Z pozyskanych danych wynika, iż pierwszym kontaktem z alkoholem sprzyja okres wakacyjny, a młode osoby najczęściej sięgają po alkohol kiedy odczuwają smutek lub złość.
- 37,04% badanych uczniów mających za sobą inicjacje alkoholową zadeklarowało, iż do „pierwszego razu” zostały namówione przez inne osoby.

- Gdy zapytano uczniów o częstotliwość spożywania alkoholu, 51,85% przyznało, że zdarzyło im się wypić alkohol tylko raz, a 29,63% zaznaczyło, że spożywa alkohol kilka razy w roku. Kolejno 11,11% przyznało, iż ma to miejsce kilka razy w miesiącu, a 7,41% sięga po alkohol codziennie lub prawie codziennie.

Tabela 2. Jak często sięgasz po alkohol? – uczniowie klas siódmych i ósmych

Jak często sięgasz po alkohol?	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej n=27
codziennie lub prawie codziennie	7,41% - 2 osoby
kilka razy w tygodniu	0,00%
kilka razy w miesiącu	11,11% - 3 osoby
kilka razy w roku	29,63% - 8 osób
piłam/em tylko raz	51,85% - 14 osób

- 49,46% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że zna osoby poniżej 18 roku życia, które sięgają po alkohol.
- 43,01% ankietowanych nie interesuje się zakupem napojów alkoholowych.
- Dla 12,90% ankietowanych zakup alkoholu jest raczej trudny i nie warto się wysilać. Dla 11,83% jest to zadanie bardzo trudne, prawie niemożliwe i taka sama liczba ankietowanych uznała to za zadanie trudne, ale możliwe oraz bardzo łatwe, które nie wymaga wysiłku. Z kolei, 8,60% uznało, że jest to zadanie raczej łatwe dla każdego.
- 54,84% ankietowanych uczniów posiada ogólne informacje na temat skutków spożywania alkoholu, a 35,48% zadeklarowało, że potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma picie na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 9,68% uczniów przyznało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Na terenie gminy obserwuje się zjawisko sięgania po alkohol przez młodzież. Przyczyny tego problemu są złożone i wynikają m.in. z presji rówieśniczej, ciekawości, braku konstruktywnych form spędzania wolnego czasu oraz trudności emocjonalnych. Istotnym czynnikiem jest również dostępność alkoholu oraz obecność negatywnych wzorców w środowisku domowym. Młodzież często nie zna realnych konsekwencji picia alkoholu, a spożywanie go bywa traktowane jako sposób na odreagowanie stresu lub

wyrażenie buntu. Dlatego niezbędne są kompleksowe działania profilaktyczne, edukacyjne i wspierające, ukierunkowane zarówno na młodzież, jak i jej otoczenie.

Problem uzależnienia od narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych

Wyniki uzyskane wśród dorosłych mieszkańców:

- Przyjętą miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”. Problem nowych substancji psychoaktywnych oraz problem narkomanii uzyskały odpowiednio wagę punktową 3,42 i 3,41.
- W odpowiedzi na pytanie odnośnie oceny rozpowszechnienia narkomanii na terenie gminy, największy odsetek respondentów tj. 43,75% uważa, że są to nieliczne przypadki. Z kolei, 34,38% uznało, że jest to problem zauważalny, a 9,38% ankietowanych uważa, że problem bardzo powszechny na terenie gminy. Następnie 4,69% przyznało, iż nie ma takiego problemu, a pozostałe 7,81% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tej kwestii.
- Zdecydowana większość badanych mieszkańców tj. 87,50% nie posiada wiedzy na temat tego, gdzie można nabyć narkotyki.
- 65,63% badanych mieszkańców nie zna w swoim otoczeniu nikogo, kto zażywałby narkotyki. Kolejno, 28,13% respondentów przyznało, że zna do 5 takich osób, a 3,13% zna do 10 takich osób. Pozostałe 3,13% zna więcej niż 10 takich osób.
- 17,19% badanych mieszkańców przyznało się do eksperymentowania z narkotykami.

Badania zrealizowane wśród dorosłych mieszkańców pozwoliły stwierdzić, iż problem narkomanii w niewielkim stopniu występuje na terenie Gminy Staszów. Przeciwdziałanie narkomanii wymaga zaangażowania całej społeczności lokalnej oraz spójnych i długofalowych działań koordynowanych przez gminę. Kluczowe znaczenie mają edukacja, profilaktyka, wsparcie rodzin i osób zagrożonych uzależnieniem, a także rozwijanie bezpiecznych form spędzania czasu wolnego. Równie ważne jest zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy oraz współpraca z instytucjami. Działania te mają na celu nie tylko ograniczenie zjawiska narkomanii, ale także wzmocnienie postaw prospołecznych i promowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców gminy, szczególnie dzieci i młodzieży.

Wyniki uzyskane wśród rodziców oraz nauczycieli:

- 24,56% badanych rodziców uważa, iż na terenie szkół istnieje zagrożenie narkotykami.
- 0,36% tj. jeden badany rodzic przyznał, iż jego dziecku zdarzyło się użyć środków odurzających- narkotyków lub dopalaczy raz lub dwa razy.
- 37,72% badanych rodziców posiada tylko częściową wiedzę na temat narkotyków, ich rodzaju oraz skutków ich używania, a 0,36% przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.
- 18,15% badanych rodziców nie potrafi rozpoznać osoby pod wpływem narkotyków.
- 51,60% rodziców rozmawia z dziećmi rzadko na temat konsekwencji związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych, a 10,32% nigdy nie rozmawia na takie tematy.
- 61,21% badanych rodziców oraz 52,68% badanych nauczycieli nie posiada wiedzy na temat e-narkotyków (i-dose, narkotyki dźwiękowe).
- Według 39,29% badanych nauczycieli w ich szkołach są uczniowie, którzy mieli kontakt z narkotykami.
- Według 76,79% badanych nauczycieli szkoły zapewniają wystarczający poziom wsparcia psychologicznego.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych:

- 98,81% badanych nie zna w swoim środowisku osób zażywających narkotyki. Pozostałe 1,19% przyznało natomiast, że zna osoby zażywające tego typu substancje psychoaktywne.
- Nikt nie przyznał, że ktoś namawiał ich do zażycia narkotyków.
- 61,90% badanych zna ogólne skutki zdrowotne zażywania tego typu substancji, a 15,48% potrafi dokładnie wymienić konsekwencje zdrowotne. Pozostałe 22,62% uczniów nie posiada żadnych informacji w tym zakresie..
- 36,90% uczniów nie zna prawnych konsekwencji posiadania narkotyków. Z kolei, 50,00% badanych stwierdziło, że wie jakie są ogólne kary, a 13,10% zadeklarowało, że potrafi powiedzieć dokładnie, jakie grożą za to sankcje.
- Jak wynika z odpowiedzi większości respondentów, zarówno rodzice jak i nauczyciele rozmawiają z nimi o konsekwencjach zdrowotnych używania narkotyków czy dopalaczy, jednak robią to z różną częstotliwością. Spora grupa uczniów potwierdziła jednak, że ani rodzice ani nauczyciele nie podejmują z nimi rozmów na takie tematy. Taką odpowiedź wskazało łącznie 20,84% uczniów.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych:

- 6,45% ogółu badanych uczniów wie dokładnie, gdzie i u kogo można kupić narkotyki.
- Dane pozyskane w 2025 roku wskazują, iż 13,98% uczniów klas siódmych i ósmych, zna w swoim środowisku osoby, które zażywają narkotyki.
- 2,15% tj. 2 badanych uczniów przyznało się do pierwszych eksperymentów z narkotykami.
- Z przeprowadzonej ankietyzacji wynika również, że 54,84% zna ogólne skutki zdrowotne ich zażywania, a 27,96% uczniów jest w stanie wskazać jaki wpływ mają narkotyki na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 17,20% badanych przyznało się do braku wiedzy na ten temat.

- 18,28% ogółu badanych nie posiada wiedzy na temat konsekwencji prawnych z tytułu posiadania narkotyków. 54,84% badanych odpowiedziało, że zna ogólne konsekwencje prawne, a 26,88% zadeklarowało, że potrafi dokładnie powiedzieć jakie grożą za to kary.
- W kwestionariuszu ankiety nie zabrakło również pytania o dostęp do narkotyków. I tak, 22,58% badanych stwierdziło, że jest to zadanie bardzo trudne, prawie niemożliwe. Kolejno 11,83% stwierdziło, że jest to zadanie raczej trudne i trzeba się bardzo starać. Następnie 6,45% stwierdziło, że jest to zadanie trudne, ale możliwe. Z kolei, 3,23% uznało to za zadanie łatwe, a 2,15% stwierdziło, że jest to zadanie raczej łatwe i nie wymaga dużego wysiłku. Pozostałe 53,76% ankietowanych nie wiedziało jak odpowiedzieć na to pytanie, gdyż się tym nie interesuje.
- 16,13% badanych uczniów klas siódmych i ósmych, zna w swoim środowisku osoby zażywające dopalacze. Pozostałe 83,87% nie zna takich osób.
- 49,46% uczniów zadeklarowało, że posiada ogólną wiedzę na temat skutków zażywania dopalaczy. Z kolei, 18,28% stwierdziło, że potrafi powiedzieć jaki wpływ mają dopalacze na poszczególne funkcje organizmu i narządy. Pozostałe 32,26% stanowili uczniowie, którzy przyznali się do braku wiedzy w tym zakresie.
- 5,38% tj. 5 uczniów potwierdziło kontakt z dopalaczami.
- 23,66% badanych uczniów posiada wiedzę, gdzie i od kogo kupić dopalacze.
- 89,25% nigdy nie zażywało leków uspokajających i nasennych z przepisu lekarza. Pozostałe osoby potwierdziły zażywanie tego typu leków, w tym: 9,68% krócej niż przez trzy tygodnie, a 1,08% przez trzy tygodnie lub dłużej.
- Z odpowiedzi uczniów klas siódmych i ósmych wynika, że zarówno rodzice, jak i nauczyciele zazwyczaj rozmawiają na temat szkodliwości zażywania narkotyków oraz dopalaczy, jednak robią to z różną częstotliwością.

Podsumowując przedstawione powyżej dane można stwierdzić, iż problem narkomanii w niewielkim stopniu jest obecny w środowisku szkolnym uczniów szkół podstawowych.

W związku z powyższym zasadnym jest kontynuowanie działań profilaktycznych w szkołach, wczesne rozpoznawanie zagrożeń oraz wzmacnianie czynników

chroniących. Gmina powinna promować zdrowy styl życia, wspierać szkoły w realizacji programów profilaktycznych, rozwijać ofertę zajęć pozalekcyjnych oraz zapewniać dostęp do pomocy psychologicznej i terapeutycznej. Ważne jest również podejmowanie interwencji w środowiskach zagrożonych oraz prowadzenie działań informacyjnych i wspierających rodziny.

Uzależnienia behawioralne

Wyniki uzyskane wśród dorosłych mieszkańców:

- 25,00% badanych mieszkańców uczestniczy od czasu do czasu w zakładach bukmacherskich typu Lotto, STS.
- 12,50% uczestniczy w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych, polegające na wysyłaniu płatnych smsów.
- Łącznie 50,00% mieszkańców zna osoby, które regularnie korzystają z gier losowych.
- 51,56% ma problem z nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego.
- 51,56% respondentów ma problem z nadmiernym korzystaniem z Internetu.
- 26,56% ankietowanych mieszkańców uznało, że są uzależnieni od pracy.
- 17,19% badanych mieszkańców przyznało, że nadmiernie korzysta z gier komputerowych.
- 14,06% problem z nałogowym kupowaniem rzeczy (zakupoholizm) oraz nadmiernym objadaniem się (jedzenioholizm).
- 39,06% badanych mieszkańców oceniło swój poziom wiedzy na temat uzależnień behawioralnych jako dobry.
- 23,44% ankietowanych oceniło swój poziom wiedzy na temat uzależnień behawioralnych jako dostateczny, a 15,63% ankietowanych oceniła go niedostatecznie.

Wyniki uzyskane wśród rodziców oraz nauczycieli:

- 49,11% badanych rodziców przyznało, iż dzieci chętnie rozmawiają z nimi na temat wszystkich swoich problemów.
- 46,62% badanych rodziców przyznało, że ich dzieci spędzają przed komputerem od 1 do 3 godzin dziennie.
- 32,38% rodziców zauważyło u swojego dziecka nałogowe korzystanie z telefonu komórkowego.

- 26,69% badanych rodziców przyznało, iż ich dziecko nadmiernie korzysta z gier komputerowych.
- 16,37% badanych rodziców przyznało, iż ich dziecko nadmiernie korzysta z Internetu.
- 41,28% badanych rodziców dobrze ocenia swój poziom wiedzy nt. uzależnień behawioralnych.
- 61,61% badanych nauczycieli dobrze ocenia swój poziom wiedzy nt. uzależnień behawioralnych.
- 65,18% badanych nauczycieli przyznało, iż chciałoby uczestniczyć w warsztatach lub szkoleniach poświęconych tematyce uzależnień behawioralnych.
- 76,79% badanych nauczycieli uważa, iż wśród uczniów można zaobserwować problem związany z nałogowym korzystaniem z telefonu komórkowego.
- 68,75% zauważyło problem związany z nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych przez uczniów.
- 61,61% badanych nauczycieli przyznało, iż uczniowie mają problem związany nałogowym korzystaniem z Internetu.
- 49,11% badanych nauczycieli przyznało, że wśród uczniów można zaobserwować strach związany z brakiem telefonu komórkowego
- 40,18% przyznało, iż wśród uczniów zauważyło zaburzenia nastroju związane z użytkowaniem serwisów społecznościowych (depresja facebookowa).
- 37,50% nauczycieli stwierdziło, że uczniowie mają problem z nadmiernym wykorzystywaniem przeglądarek internetowych (Efekt Google'a).

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych:

- 64,29% badanych uczniów przyznało, że korzysta ze sprzętów elektronicznych od 1 do 3 godzin dziennie. Kolejno 16,67% wskazało na przedział od 3 do 5 godzin dziennie. Następnie 8,33% uczniów korzysta ze sprzętów elektronicznych więcej niż 5 godzin dziennie i taka sama liczba ankietowanych wskazała na mniej niż 1 godzinę dziennie. Następnie 1,19% korzysta ze sprzętów tylko w weekendy. Pozostałe 1,19% ankietowanych nie posiada urządzeń tego typu.
- Badani korzystając z komputera, telefonu czy tabletu najczęściej poświęcają swój czas na gry w wirtualne światy, kolejno na śledzenie portali społecznościowych. Najrzadziej korzystają ze stron tematycznych lub zawierających fora oraz stron związanych nauką.
- Gdy zapytano badanych o to, czy często zawierają nowe znajomości w Internecie, 48,81% odpowiedziało, że takie sytuacje w ogóle się nie zdarzają. Pozostali ankietowani przyznali, że zdarza się im nawiązywać nowe kontakty w Sieci; w tym 45,24% zadeklarowało, że robi to okazjonalnie, a 5,95% odpowiedziało, że zdarza się to bardzo często.
- 15,48% uczniów nadmiernie korzysta z gier komputerowych i taka sama liczba ankietowanych nałogowo korzysta z telefonu (fonoholizm).
- 13,10% ma problem z nadmiernym korzystaniem z Internetu.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych:

- Badani korzystając z komputera, telefonu czy tabletu najczęściej poświęcają czas na śledzenie portali społecznościowych, a kolejno na granie w gry. Najrzadziej korzystają ze stron tematycznych lub zawierających fora.
- Ponadto, 40,86% uczniów przyznało, iż okazjonalnie zawiera znajomości w Internecie, a 22,58% przyznaje, że robi to często. Pozostałe 36,56% stwierdziło, że nigdy nie zawiera takich znajomości.

- 22,58% przyznało, że nadmiernie kupuje niepotrzebne rzeczy (zakupoholizm).
- 19,35% stwierdziło, że nadmiernie korzysta z gier komputerowych.
- 15,05% stwierdziło, iż ma problem z nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego.

Podsumowując przedstawione powyżej dane można stwierdzić, iż problem uzależnień behawioralnych jest obecny w Gminie Staszów. W związku z narastającą skalą tego zjawiska, gmina powinna podejmować działania profilaktyczne i edukacyjne, które pomogą wczesnym rozpoznaniu problemu, wzmocnieniu zdrowych postaw oraz rozwijaniu umiejętności radzenia sobie z emocjami i stresem. Istotne jest również wsparcie psychologiczne dla osób dotkniętych tym problemem oraz ich rodzin. Uzależnienia te, choć nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, mogą prowadzić do poważnych zaburzeń funkcjonowania społecznego, rodzinnego i emocjonalnego, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności interwencyjnej i profilaktycznej

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tabela 3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania GKRPA	Rok	Liczba
posiedzenia GKRPA (ogółem)	rok 2022	26 posiedzeń
	rok 2023	22 posiedzenia
	rok 2024	27 posiedzeń
posiedzenia komisji na których odbywały się rozmowy wstępno - motywujące	rok 2022	10 posiedzeń
	rok 2023	11 posiedzeń
	rok 2024	12 posiedzeń
liczba przeprowadzonych rozmów wstępno - motywujących	rok 2022	42 rozmowy
	rok 2023	47 rozmów
	rok 2024	46 rozmów
kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	rok 2022	2 kontrole
	rok 2023	2 kontrole
	rok 2024	1 kontrola
wnioski o leczenie odwykowe	rok 2022	66 wniosków
	rok 2023	81 wniosków
	rok 2024	57 wniosków
zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	rok 2022	57 zleceń
	rok 2023	52 zlecenia
	rok 2024	53 zlecenia
wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2022	48 wniosków
	rok 2023	42 wnioski
	rok 2024	39 wniosków
postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	rok 2022	10 postanowień
	rok 2023	17 postanowień
	rok 2024	9 postanowień
szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	rok 2022	1 szkolenie
	rok 2023	1 szkolenie
	rok 2024	1 szkolenie

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (stan 2024 rok):

- poza miejscem sprzedaży (sklepy): 191
- w miejscu sprzedaży (gastronomia): 40

Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych

Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych świadczy usługi w zakresie poradnictwa specjalistycznego dla mieszkańców Gminy Staszów z problemami uzależnienia i współuzależnienia. Prowadzone są w nim konsultacje indywidualne i grupowe dla osób dotkniętych problemami uzależnień oraz psychoterapia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

W Punkcie Konsultacyjnym zatrudnione są obecnie dwie osoby:

- certyfikowany psychoterapeuta uzależnień,
- osoba pierwszego kontaktu posiadająca szkolenie w tym zakresie.

Z danych przekazanych przez GKRPA wynika, iż na przestrzeni lat 2022-2024 zmalała liczba osób korzystających z pomocy Punktu.

Tabela 4 Działalność Punktu Konsultacyjnego w Gminie Staszów

Punkt Konsultacyjny	Rok	Liczba
Liczba osób korzystających z pomocy Punktu (ogółem)	Rok 2022	72 osoby ; w tym: <ul style="list-style-type: none">• 67 osób uzależnionych• 5 osób współuzależnionych
	Rok 2023	61 osób ; w tym: <ul style="list-style-type: none">• 56 osób uzależnionych• 5 osób współuzależnionych
	Rok 2024	47 osób ; w tym: <ul style="list-style-type: none">• 39 osób uzależnionych• 8 osób współuzależnionych

Liczba zrealizowanych form pomocy w ramach dyżurów w Punkcie Konsultacyjnym:

Rok 2022

- 294 sesje indywidualne,
- 13 sesji grupowych,
- 91 porad terapeutycznych.

Rok 2023

- 264 sesje indywidualne,
- 20 sesji grupowych,
- 69 porad terapeutycznych.

Rok 2024

- 298 sesji indywidualnych,
- 12 sesji grupowych.
- 83 porady terapeutyczne.

Placówka Wsparcia Dziennego w Staszowie - świetlica „Jutrzenka” wraz z filiami została powołana Uchwałą Nr XXXIX/382/13 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 28 maja 2013 roku i funkcjonuje jako jednostka budżetowa gminy, działając na podstawie statutu dołączonego do uchwały, regulaminu organizacyjnego oraz bieżących zarządzeń Kierownika placówki.

Celem działalności jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i młodzieży, zarówno z rodzin dysfunkcyjnych, jak i tych prawidłowo funkcjonujących. Placówka wspiera rozwój emocjonalny dzieci, kształtuje pozytywne postawy i wartości oraz rozwija ich umiejętności społeczne. Do zadań świetlicy należy organizowanie dzieciom czasu wolnego poprzez zabawy, zajęcia sportowe, twórcze, wycieczki, spotkania integracyjne oraz uczestnictwo w życiu kulturalnym i społecznym. Ponadto pomaga w odrabianiu lekcji i nadrabianiu zaległości, dba o rozwój zainteresowań i uzdolnień, a także wspiera dzieci w kryzysach szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych. Organizuje grupową i indywidualną pracę z dziećmi oraz prowadzi zajęcia socjoterapeutyczne wspomagające rozwój emocjonalny, poznawczy i społeczny. Utrzymuje kontakty z rodzinami,

zapewnia opiekę wychowawczą, kształtuje role społeczne oraz uczy współdziałania i współpracy.

Placówka Wsparcia Dziennego w Staszowie - świetlica „Jutrzenka” z filiami (dane za 2024 rok).

Liczba placówek: 9,

Liczba dzieci w placówkach: 135,

w tym z rodzin z problemem alkoholowym: 40,

Liczba wychowawców: 9.

Staszowski Ośrodek Trzeźwości „Strumyk”

Stowarzyszenie działające na terenie gminy Staszów od 2002 roku. Wspiera osoby z problemem uzależnień oraz ich rodziny, promuje życie w trzeźwości, integruje środowisko abstynenckie i wspiera proces zdrowienia osób uzależnionych i współuzależnionych. Stanowi przestrzeń bezpiecznego dialogu, wymiany doświadczeń i wspólnego budowania drogi do trzeźwego życia.

W ramach działalności „Strumyka” realizowane są między innymi działania skierowane do osób uzależnionych od alkoholu, ich rodzin oraz inne działania o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym, mające na celu zapobieganie uzależnieniom i ich skutkom.

W ramach struktur Staszowskiego Ośrodka Trzeźwości „Strumyk” działają 3 grupy samopomocowe

- 1 grupa dla uzależnionych - mityngi grupy AA „Szansa”,
- 1 grupa dla współuzależnionych - AI-Anon grupa wsparcia dla rodzin,
- 1 grupa ogólna - tworzona przez wszystkich członków stowarzyszenia, wspierająca ideę trzeźwego życia.

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży:

W latach 2022 - 2024 dzieci i młodzież z terenu Gminy Staszów brała udział w różnych kampaniach, programach profilaktycznych, warsztatach i innych formach oddziaływań o charakterze edukacyjno-profilaktycznym, mających na celu promowanie zdrowego stylu życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy oraz rozwijanie umiejętności społecznych i emocjonalnych. Poniżej wymienione zostały oddziaływania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży organizowane przez szkoły. Realizacja poszczególnych działań była możliwa w dużej mierze dzięki środkom finansowym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Rok 2022

Ogólnopolskie kampanie profilaktyczne:

- „Zachowaj Trzeźwy Umysł” pod hasłem „Nie czas na nudę!”
- „Postaw na Rodzinę”.

(liczba uczestników: 1563 uczniów)

Realizacja programów dotyczących profilaktyki zachowań ryzykownych oraz przeciwdziałania przemocy, w tym rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych :

- Archipelag Skarbów (kontynuowano działania inspirowane założeniami programu realizowanymi w latach poprzednich),
- Spójrz inaczej 1-3 (liczba uczestników: 88 uczniów, 73 rodziców i 3 nauczycieli),
- Spójrz inaczej 4-6 (liczba uczestników: 106 uczniów, 78 rodziców i 4 nauczycieli),
- Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej (liczba uczestników: 223 uczniów, 199 rodziców i 9 nauczycieli).

Warsztaty, programy, akcje, spektakle profilaktyczne :

- Warsztaty pn.: „Ochrona zdrowia - środki psychoaktywne: dopalacze, narkotyki, napoje energetyczne oraz inne szkodliwe artykuły spożywcze” (liczba uczestników: 67 uczniów i 3 nauczycieli),

- Warsztaty pn.: „Pielęgnowujemy życzliwość na co dzień” (liczba uczestników: 102 uczniów i 14 nauczycieli),
- Warsztaty pn.: „Depresja, zachowania autodestrukcyjne, lęki”, „Alkohol, e-papierosy, papierosy, dopalacze i narkotyki - substancje psychoaktywne” (liczba uczestników: 86 uczniów i 4 nauczycieli),
- Warsztaty pn.: „Zdrowie psychiczne, przeciw przemocy, życie bez nałogów” (liczba uczestników: 40 uczniów i nauczycieli),
- Spektakle pt. „Przesłuchanie”, „Zaczarowany eliksir” (liczba uczestników: 125 uczniów, 18 nauczycieli),
- Teatr profilaktyczny pn.: „Mapa skarbów” i „Wyzwanie życia” (liczba uczestników: 255 uczniów i 14 nauczycieli),
- Prelekcja pt.: „Przeciwdziałanie cyberuzależnieniom” (liczba uczestników: 100 uczniów i 25 nauczycieli i rodzice),
- Akcja profilaktyczna „Głos profilaktyki” - konkurs pn.: „Papierosy niszczą twój organizm, dbaj o kondycję, nie daj się zabić” (liczba uczestników: 100 uczniów i 10 nauczycieli),
- Program edukacyjny „Trzymaj formę” (liczba uczestników: 17 uczniów, 17 rodziców i 1 nauczyciel),
- Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie” (liczba uczestników: 39 uczniów, 39 rodziców i 2 nauczycieli),
- Program profilaktyczny „Nie pal przy mnie, proszę” (liczba uczestników: 39 uczniów, 39 rodziców i 2 nauczycieli).

Rok 2023

Ogólnopolskie kampanie profilaktyczne:

- „Zachowaj Trzeźwy Umysł” pod hasłem „Rosnę zdrowo!”,
- „Postaw na Rodzinę”.

(liczba uczestników: 1800 uczniów)

Realizacja programów dotyczących profilaktyki zachowań ryzykownych oraz przeciwdziałania przemocy, w tym rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych :

- Archipelag Skarbów (liczba uczestników: 290 uczniów, 48 rodziców i 128 nauczycieli),
- Spójrz inaczej 1-3 (liczba uczestników: 91 uczniów, 76 rodziców i 6 nauczycieli),

- Spójrz inaczej 4-6 (liczba uczestników: 109 uczniów, 81 rodziców i 7 nauczycieli),
- Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej (liczba uczestników: 204 uczniów, 189 rodziców i 8 nauczycieli).

Warsztaty, programy, akcje, spektakle profilaktyczne :

- Warsztaty pn.: „Integracja - jak odbudować relacje z rówieśnikami”, „Techniki aktywnej nauki - wiem jak się uczyć”, „Stres - jak panować nad emocjami” (liczba uczestników: 103 uczniów),
- Warsztaty pn.: „Zdrowy styl życia. Bez używek.” (liczba uczestników: 79 uczniów),
- Warsztaty pn.: „Ochrona zdrowia - środki psychoaktywne - dopalacze, narkotyki. Napoje energetyczne i inne szkodliwe artykuły spożywcze.”, „Zdrowy styl życia” (liczba uczestników: 127 uczniów),
- Warsztaty pn.: „Hejting w sieci - stop mowie nienawiści”,
- Warsztaty pn.: „Agresja i przemoc rówieśnicza - panuję nad emocjami” (liczba uczestników: 81 uczniów).

Rok 2024

Ogólnopolskie kampanie profilaktyczne:

- „Zachowaj Trzeźwy Umysł” pod hasłem „Bliżej siebie i innych, z dala od używek!”,
- „Postaw na Rodzinę”.

(liczba uczestników: 1720 uczniów)

Realizacja programów dotyczących profilaktyki zachowań ryzykownych oraz przeciwdziałania przemocy, w tym rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych :

- Archipelag Skarbów (liczba uczestników: 114 uczniów, 63 rodziców i 114 nauczycieli),
- Spójrz inaczej 1-3 (liczba uczestników: 180 uczniów, 52 rodziców i 9 nauczycieli),
- Spójrz inaczej 4-6 (liczba uczestników: 40 uczniów, 38 rodziców i 11 nauczycieli),
- Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej (liczba uczestników: 338 uczniów, 94 rodziców i 23 nauczycieli).

Warsztaty, programy, akcje, spektakle profilaktyczne :

- Warsztaty pn.: „Cyberprzemoc”, „Ochrona zdrowia - środki psychoaktywne: dopalacze, narkotyki. Napoje energetyczne oraz inne szkodliwe artykuły spożywcze.”, „Przemoc i agresja w mediach oraz w grupie rówieśniczej” (liczba uczestników: 207 uczniów i 11 nauczycieli),
- Program profilaktyczny „Godzina dla Młodych Główn” (liczba uczestników: 114 uczniów, 114 rodziców i 45 nauczycieli),
- Program edukacyjny „Trzymaj formę” (liczba uczestników: 118 uczniów, 34 rodziców i 1 nauczyciel),
- Program profilaktyczny „Nie pal przy mnie, proszę” (liczba uczestników: 104 uczniów, 39 rodziców i 3 nauczycieli),
- Program profilaktyczny „Znajdź właściwe rozwiązanie” (liczba uczestników: 67 uczniów i 3 nauczycieli),
- Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie” (liczba uczestników: 92 uczniów, 40 rodziców i 2 nauczycieli),
- Program profilaktyczny „Twarzą w twarz z depresją” (liczba uczestników: 70 uczniów i 1 nauczyciel),
- Program profilaktyczny „Spotkania z Leonem” (liczba uczestników: 26 uczniów i 1 nauczyciel),
- Program profilaktyczny „Akademia Bezpiecznego Puchatka” (liczba uczestników: 49 uczniów i 2 nauczycieli),
- Akcja edukacyjno - profilaktyczna z okazji Międzynarodowego Dnia bez Przemocy (liczba uczestników: 343 uczniów),
- Akcja „Głos profilaktyki” (liczba uczestników: 200 uczniów i nauczycieli),
- Spektakl pt. „Szkolne tarapaty” (liczba uczestników: 167 uczniów).

Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży:

Rok 2022

- Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób 120),

Rok 2023

- Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób 110),

Rok 2024

- Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób 100).

Ponadto w latach 2022-2024 w szkołach z terenu gminy Staszów odbywały się cykliczne wydarzenia szkolne - Dni (Tygodnie) Profilaktyki, które obejmowały prelekcje, warsztaty, spotkania z ekspertami i inne aktywności związane ze zdrowiem, bezpieczeństwem i profilaktyką uzależnień.

Jak już wcześniej wspomniano, Gmina Staszów corocznie przystępuje do ogólnopolskich kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” oraz „Postaw na Rodzinę”, które umożliwiają prowadzenie kompleksowej profilaktyki zarówno w szkołach, jak i wśród dorosłych mieszkańców miasta i gminy Staszów. W ramach tych kampanii zrealizowano szereg działań, m.in. zajęcia profilaktyczne dla uczniów, konkursy plastyczne i literackie z nagrodami, a także pikniki rodzinne i integracyjne promujące zdrowy styl życia oraz wartości rodzinne.

Podczas zajęć szkolnych, spotkań integracyjnych i pikników rodzinnych dystrybuowano ulotki, broszury oraz inne materiały profilaktyczne, których celem było podnoszenie świadomości społecznej w zakresie profilaktyki uzależnień oraz wzmacnianie więzi rodzinnych. Ze środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii finansowano także nagrody dla uczniów biorących udział w konkursach organizowanych w ramach kampanii i programów profilaktycznych, co skutecznie wspierało ich aktywność i zaangażowanie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie

Jak pokazują powyższe statystyki, w latach 2023-2024 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy oferowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie.

Tabela 5. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	Rok	Liczba
rodziny korzystające ze świadczeń OPS	Rok 2022	664 rodziny
	Rok 2023	595 rodzin
	Rok 2024	623 rodziny
liczba osób w rodzinach	Rok 2022	1 504 osoby
	Rok 2023	1 253 osoby
	Rok 2024	1 260 osób
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	Rok 2022	37 rodzin
	Rok 2023	39 rodzin
	Rok 2024	31 rodzin

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej

Powody przyznawania pomocy społecznej	Rok	Liczba
alkoholizm	rok 2022	36 rodzin
	rok 2023	38 rodzin
	rok 2024	31 rodzin
narkomania	rok 2022	1 rodzina
	rok 2023	1 rodzina
	rok 2024	0

Zespół Interdyscyplinarny w Staszowie

Na przełomie lat 2023-2024 wzrosła liczba osób doznających przemocy domowej.

Tabela 7. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

Liczba zdarzeń związanych z przemocą	2022 rok	2023 rok	2024 rok
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	118	116	155
kobiety	91	76	88
mężczyźni	11	18	22
nieletni	16	22	45
liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	99	94	102
kobiety	10	12	14
mężczyźni	88	82	88
nieletni	1	0	0
liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	45	42	36
kobiety	1	3	3
mężczyźni	44	39	33
nieletni	0	0	0
liczba dzieci obecnych podczas interwencji	7	38	90

Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach procedury Niebieskie Karty (dane powiatowe):

- rok 2022: 65 wniosków,
- rok 2023: 83 wnioski,
- rok 2024: 76 wniosków.

Stan bezpieczeństwa na terenie gminy

Z danych przedstawionych przez Policję wynika, iż najczęściej dochodzi do interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu z powodu prowadzenia pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu oraz zakłócenia porządku publicznego.

Tabela 8. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu

Interwencje	Rok	Liczba interwencji
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	Rok 2022	31 interwencji
	Rok 2023	48 interwencji
	Rok 2024	38 interwencji
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	Rok 2022	272 interwencje
	Rok 2023	405 interwencji
	Rok 2024	342 interwencje
zakłócanie porządku publicznego	Rok 2022	154 interwencje
	Rok 2023	160 interwencji
	Rok 2024	131 interwencji
podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	Rok 2022	3 interwencje
	Rok 2023	3 interwencje
	Rok 2024	3 interwencje
liczba wypadków spowodowanych pod wpływem alkoholu	Rok 2022	5 interwencji
	Rok 2023	5 interwencji
	Rok 2024	4 interwencje
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	Rok 2022	145 osób
	Rok 2023	106 osób
	Rok 2024	115 osób

Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

Cel główny Programu:

Zapobieganie i ograniczenie występowania problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, problemów związanych bezpośrednio z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy Staszów.

Cele operacyjne Programu:

1. Przeciwdziałanie inicjacji alkoholowej oraz ograniczenie sięgania po narkotyki i nowe substancje psychoaktywne (tzw. dopalacze) wśród mieszkańców gminy.
2. Upowszechnianie wiedzy na temat uzależnień behawioralnych oraz ich skutków społecznych, zdrowotnych i psychologicznych.
3. Wspieranie inicjatyw placówek oświatowych, organizacji pozarządowych i środowisk abstynenckich promujących pozytywne wzorce i zdrowy styl życia.
4. Podnoszenie standardów usług w zakresie pomocy psychologicznej, terapeutycznej oraz wsparcia opiekuńczo-wychowawczego dla osób zagrożonych uzależnieniem lub doświadczających jego skutków.
5. Zwiększanie poziomu świadomości mieszkańców gminy w zakresie problemów wynikających z nadużywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.
6. Wdrażanie nowoczesnych i skutecznych form profilaktyki selektywnej i wskazującej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, ukierunkowanej na kształtowanie pozytywnych postaw.
7. Redukowanie używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej.
8. Ograniczanie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez niepełnoletnich.
9. Wspieranie działań służących wzmocnieniu kontroli społecznej nad negatywnymi zachowaniami osób nadużywających alkoholu, w tym promowanie odpowiedzialności społecznej.

10. Promowanie postaw i zachowań społecznych sprzyjających profilaktyce oraz rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami, przestępczością, zjawiskiem przemocy w rodzinie i innymi formami zachowań ryzykownych.

Zadania prowadzące do osiągnięcia ww. celów:

Zadanie nr 1: Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

1.1 Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków:

- a) przyjmowanie zgłoszeń o osobach nadużywających alkoholu i narkotyków;
- b) prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego;
- c) kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na badania przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- d) wnioskowanie do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba zgłoszeń do GKRPA;
- liczba przeprowadzonych rozmów motywujących;
- liczba zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych;
- liczba wniosków skierowanych do Sądu.

1.2 Obsługa kancelaryjna i administracyjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym w szczególności przygotowywanie materiałów na posiedzenia, archiwizacja dokumentów zgodnie z przepisami kancelaryjnymi, rozliczanie wynagrodzeń członków Komisji, udzielanie informacji dotyczących działalności Komisji i jej procedurach.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba posiedzeń GKRPA;
- liczba wydanych postanowień GKRPA dot. zaopiniowania wniosków przedsiębiorców o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

1.3 Świadczenie pomocy osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzinom poprzez systematyczną działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w tym organizowanie pomocy terapeutycznej, psychologicznej i rehabilitacyjnej oraz udzielanie indywidualnych konsultacji specjalistycznych.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjnego;
- liczba porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym.

1.4 Współpraca z ośrodkami leczenia uzależnień od alkoholu i narkotyków, środowiskami wzajemnej pomocy i organizacjami pozarządowymi w zakresie kierowania na terapię i rehabilitację osób uzależnionych i współuzależnionych.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba osób skierowanych do podjęcia leczenia.

1.5 Rozpoznawanie w środowisku przez Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoły, Policję, Ośrodki Zdrowia rodzin z osobami nadużywającymi lub uzależnionymi od alkoholu/narkotyków, celem podejmowania odpowiednich działań eliminujących zagrożenia.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień.

1.6 Współpraca z instytucjami zajmującymi się profilaktyką i pomocą osobom uzależnionym.

1.7 Informowanie o możliwościach skorzystania z pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu.

Zadanie nr 2: Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

2.1 Organizacja i prowadzenie zajęć terapeutycznych w szkołach, pomoc dla dzieci z grup ryzyka i rodzin alkoholowych w zakresie wsparcia terapeutycznego w nauce, zaburzeniach zachowań i funkcjonowaniu psychospołecznym.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach;
- liczba zorganizowanych zajęć.

2.2 Udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przekazanych informacji.

2.3 Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy domowej oraz uzależnieniom behawioralnym poprzez organizowanie szkoleń tematycznych dla pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, nauczycieli, rodziców oraz pracowników ośrodków zdrowia.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przeprowadzonych szkoleń w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy domowej oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

2.4 Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie działań podejmowanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie w związku z przemocą domową.

2.5 Prowadzenie poradnictwa oraz udzielanie wsparcia członkom rodzin, w których współwystępują problemy uzależnień i przemocy domowej.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- Liczba członków rodzin objętych wsparciem z powodu współwystępowania przemocy domowej i uzależnień.

2.6 Zapewnienie pomocy terapeutycznej i psychospołecznej wobec rodzin dotkniętych problemem uzależnień, w których współwystępuje przemoc domowa..

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba rodzin korzystających z pomocy.

2.7 Upowszechnianie informacji dotyczącej procedury „Niebieskie Karty”.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przekazanych informacji.

Zadanie nr 3: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

3.1 Prowadzenie i finansowanie działalności Placówki Wsparcia Dziennego w Staszowie - świetlica „Jutrzenka” wraz z filiami w ramach profilaktyki uniwersalnej, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia:

- a) zapewnienie m.in.: opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizacja czasu wolnego, zabaw i zajęć sportowych, rozwój zainteresowań oraz dożywianie,
- b) prowadzenie w świetlicy i klubach środowiskowych zajęć profilaktycznych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowne,
- c) pokrywanie kosztów lokalowych i opłat eksploatacyjnych,
- d) finansowanie zatrudnienia osób zatrudnionych w świetlicy i klubach środowiskowych.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba świetlic/ klubów środowiskowych na terenie gminy;
- liczba dzieci uczęszczających do świetlic oraz klubów środowiskowych.

3.2 Organizacja, finansowanie lub dofinansowanie wypoczynku letniego/zimowego wraz z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba zorganizowanych działań.

3.3 Udział w ogólnopolskich kampaniach informacyjnych i edukacyjnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanią oraz uzależnieniami behawioralnymi.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba ogólnopolskich kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień.

3.4 Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i informacyjnych o tematyce wszelkich uzależnień, w tym pozycji książkowych, broszur, prenumerata czasopism.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba zakupionych materiałów edukacyjnych.

3.5 Dofinansowanie lub inna pomoc w realizacji szkolnych programów profilaktycznych. Wspieranie merytoryczne, finansowanie lub dofinansowanie realizacji działań profilaktycznych, happeningów promujących zdrowy, aktywny i trzeźwy tryb życia prowadzonych przez nauczycieli na terenie szkół dla dzieci i młodzieży oraz rodziców uczniów zgodnie z potrzebami zgłoszonymi przez szkoły (opartych m. in. na konkursach, zabawach, zajęciach, warsztatach, wycieczkach realizowanych w trakcie roku szkolnego). Realizacja programów profilaktycznych o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego

- a) wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu i kształtowanie prozdrowotnych postaw wśród dzieci i młodzieży;
- b) realizacja profilaktycznych, integracyjnych zajęć pozalekcyjnych oraz warsztatów;
- c) pomoc w rozwijaniu zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez działania edukacyjne oraz wspierające (koła zainteresowań, kursy, zajęcia świetlicowe, konkursy itp.).

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba zrealizowanych szkolnych programów profilaktycznych,
- liczba uczniów uczestniczących w działaniach profilaktycznych.

3.6 Promowanie i dofinansowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu promujących zdrowy styl życia dzieci i młodzieży, będących integralnym elementem programu profilaktycznego.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba zrealizowanych działań,
- wysokość środków przeznaczonych na realizację działań.

3.7 Diagnozowanie i monitorowanie problemów uzależnień oraz badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przeprowadzonych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych.

3.8 Prowadzenie stałego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie Gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przekazanych informacji.

3.9 Organizowanie lokalnych działań edukacyjnych związanych z przeciwdziałaniem patologiom społecznym.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba lokalnych działań edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- liczba uczestników/odbiorców działań.

Zadanie nr 4: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

4.1 Wspieranie działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych.

4.2 Wspieranie działalności na rzecz integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym prowadzonej przez urząd pracy, policję, kuratorów sądowych, organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.

4.3 Stała współpraca z placówkami gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi w zakresie propagowania zdrowego stylu życia.

4.4 Wspieranie działań profilaktycznych realizowanych przez szkoły, placówki oświatowe oraz inne podmioty działające na rzecz dzieci i młodzieży, a także udzielanie dotacji organizacjom pozarządowym, stowarzyszeniom, fundacjom i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego, zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, pod warunkiem zgodności ich działalności statutowej z celami niniejszego Programu.

Udzielanie wsparcia w/w podmiotom następować będzie na podstawie złożonych projektów, spełniających założenia merytoryczne niniejszego Programu. Wspieranie takich podmiotów następować będzie poprzez udzielenie dofinansowania lub/i przekazywanie materiałów edukacyjnych lub/i promowanie działań w mediach i na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy w Staszowie.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba podmiotów współpracujących w ramach realizacji Programu.
- liczba podmiotów wspartych finansowo i rzeczowo przy realizacji zadań;
- liczba zrealizowanych działań;
- liczba odbiorców działań.

Zadanie nr 5: Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

5.1 Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy, w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zezwoleniu i innych aktach prawnych dotyczących handlu alkoholem.

- a) podejmowanie przez GKRPA działań kontrolnych i interwencyjnych w stosunku do podmiotów handlujących alkoholem;
- b) podejmowanie interwencji w stosunku do osób prawnych i fizycznych łamiących zakaz sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży.

5.2 Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych:

- a) przeprowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przeprowadzonych szkoleń skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.

5.3 Podejmowanie interwencji w stosunku do osób prawnych i fizycznych łamiących ustawy zakaz reklamy napojów alkoholowych.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przeprowadzonych interwencji w związku z naruszeniem przepisów prawa.

5.4 Zobowiązanie sprzedawców do umieszczenia w widocznym miejscu tabliczek informacyjnych o szkodliwości alkoholu.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przypadków stwierdzenia uchybień w zakresie udostępniania w widocznym miejscu tabliczek informacyjnych.

5.5 Podejmowanie interwencji Policji w stosunku do osób prowadzących pojazdy po spożyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba interwencji Policji z powodu prowadzenia pojazdów po spożyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości.

5.6 W przypadku stwierdzenia złamania zakazu sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim lub nietrzeźwym a także w przypadku złamania zakazów promocji

i reklamy napojów alkoholowych, Gmina występować będzie do Sądu Rejonowego w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadanie nr 6: Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

6.1 Dofinansowanie zatrudnienia socjalnego osobom uzależnionym od alkoholu po zakończonym programie psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego poprzez wspomaganie działalności Centrów Integracji Społecznej. Ewentualne wspieranie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych poprzez dofinansowanie właściwych podmiotów i organizacji.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba Centrów Integracji Społecznych lub Klubów Integracji Społecznych;
- liczba dofinansowanych działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych;
- liczba osób korzystających z oferty CIS;
- liczba osób, które podjęły pracę w wyniku uczestnictwa w zajęciach CIS.

Harmonogram realizacji zadań

Działania zaplanowane w ramach Programu realizowane będą w latach 2026-2029. Harmonogram realizacji zadań będzie ustalany na bieżąco.

Przewidziane efekty

Zakładane efekty realizacji programu :

- **Zmniejszenie liczby przypadków nadużywania alkoholu na terenie gminy**

Poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne i interwencyjne przewiduje się ograniczenie spożycia alkoholu, zwłaszcza wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych w grupach ryzyka.

- **Wzrost świadomości społecznej na temat skutków nadużywania alkoholu**

Mieszkańcy gminy uzyskają dostęp do rzetelnej wiedzy na temat zagrożeń zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z uzależnienia od alkoholu.

- **Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i psychologicznej**

Osoby uzależnione i ich bliscy będą miały ułatwiony dostęp do specjalistycznej pomocy, co przełoży się na skuteczniejsze podejmowanie i kontynuowanie leczenia.

- **Wzmocnienie kontroli społecznej nad zjawiskiem nadużywania alkoholu**

Dzięki zaangażowaniu lokalnych instytucji i mieszkańców nastąpi większa identyfikacja i reagowanie na problemy związane z alkoholem w środowisku lokalnym.

- **Poprawa jakości życia osób dotkniętych problemem uzależnienia**

Dzięki wsparciu psychologicznemu, socjalnemu i terapeutycznemu osoby uzależnione oraz ich rodziny będą mogły funkcjonować w sposób bardziej stabilny i bezpieczny.

- **Zwiększenie liczby osób podejmujących leczenie odwykowe**

Poprzez działania motywujące i kierujące do terapii, program przyczyni się do wzrostu liczby osób podejmujących leczenie uzależnienia.

- **Zmniejszenie liczby przypadków przemocy domowej i konfliktów rodzinnych związanych z nadużywaniem alkoholu**

Działania pomocowe i interwencyjne przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa w rodzinach i ograniczenia zjawiska przemocy.

- **Lepsza współpraca międzyinstytucjonalna**

Poprawi się koordynacja działań podejmowanych przez szkoły, OPS, Policję, organizacje pozarządowe i GKRPA, co zwiększy skuteczność programu.

- **Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród mieszkańców gminy**

Program będzie wspierać inicjatywy lokalne ukierunkowane na tworzenie pozytywnych wzorców i alternatyw wobec picia alkoholu.

Realizacja Programu pomoże skuteczniej wspierać rodziny z problemem uzależnień i ułatwi współpracę różnych instytucji zajmujących się tą tematyką. Dzięki wspólnym działaniom będzie można lepiej przeciwdziałać uzależnieniom, zapobiegać problemom społecznym i zmniejszać ryzyko wykluczenia. Takie podejście pozwoli również zwiększyć świadomość mieszkańców i poprawić jakość życia w Gminie Staszów.

Odbiorcy Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do wszystkich mieszkańców z terenu Gminy Staszów, w szczególności do:

- dzieci i młodzieży z terenu Gminy Staszów,
- osób i rodzin z problemem alkoholowym, problemem narkotykowym oraz problemem uzależnień behawioralnych,
- osób współuzależnionych i DDA,
- osób i rodzin zagrożonych problemem alkoholowym, problemem narkotykowym oraz problemem uzależnień behawioralnych,

- osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu problemów uzależnień,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- kierowców pojazdów,
- sprzedawców napojów alkoholowych,
- społeczności lokalnej,
- organizacji pozarządowych.

Realizator Programu

Realizatorem zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będzie Urząd Miasta i Gminy w Staszowie.

Współrealizatorami i partnerami w zakresie działań wynikających z Programu są:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie,
- Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi,
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- Placówka Wsparcia Dziennego w Staszowie - świetlica „Jutrzenka” wraz z filiami,
- Staszowski Ośrodek Trzeźwości „Strumyk”,
- placówki oświatowe,
- Komenda Powiatowa Policji w Staszowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Centrum Integracji Społecznej w Staszowie,
- Placówki Służby Zdrowia,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy domowej i środowisku szkolnym.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie

1. Wynagradzanie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych finansowane jest z budżetu Gminy Staszów, w ramach środków przeznaczonych na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i przeciwdziałaniem narkomanii.
2. Członkowie Komisji mają obowiązek uczestniczenia w jej posiedzeniach oraz w działaniach podejmowanych przez Komisję w zakresie realizacji jej ustawowych zadań.
3. Członkom Komisji przysługuje miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe z tytułu udziału w posiedzeniach oraz wykonywania innych prac związanych z działalnością Komisji, w wysokości:
 - Przewodniczący Komisji – 17% minimalnego wynagrodzenia;
 - Zastępca Przewodniczącego Komisji – 14% minimalnego wynagrodzenia;
 - Pozostali Członkowie Komisji – 12% minimalnego wynagrodzenia.
4. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt. 3 wypłacane jest miesięcznie, na podstawie listy obecności, z uwzględnieniem:
 - braku prawa do wynagrodzenia w przypadku nieobecności członka Komisji na wszystkich posiedzeniach w danym miesiącu,
 - proporcjonalnego zmniejszenia wynagrodzenia w przypadku częściowej obecności – według liczby posiedzeń, w których członek uczestniczył, w stosunku do ogólnej liczby posiedzeń zwołanych w danym miesiącu.
5. Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów przejazdu poniesionych w związku z odbywaniem podróży służbowych poza gminę Staszów na zasadach określonych w przepisach dotyczących podróży służbowych pracowników samorządowych.

Zadania realizowane przez Komisję

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa na podstawie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, realizując zadania z zakresu profilaktyki oraz interwencji w przypadkach uzależnień i związanych z nimi problemów społecznych.

Do głównych zadań Komisji należą:

1. Opiniowanie, inicjowanie i współpraca przy realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
2. Podejmowanie działań zmierzających do orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:
 - przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przypadków nadużywania alkoholu w sytuacjach określonych w art. 24 ustawy,
 - wzywanie zgłoszonych osób na rozmowę motywującą do zaprzestania picia lub dobrowolnego podjęcia leczenia,
 - kierowanie na badania przez biegłych (psycholog, psychiatra) w przypadku braku zgody na leczenie,
 - przygotowywanie dokumentacji do postępowania sądowego,
 - składanie wniosków do sądu rejonowego o wszczęcie postępowania o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu
3. Reagowanie na przemoc. W sytuacjach, gdy podczas działań podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pojawi się podejrzenie występowania przemocy domowej, Komisja przekazuje informację o zaistniałej sytuacji do Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Staszowie, celem rozważenia zasadności wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” lub – w uzasadnionych przypadkach – sama inicjuje tę procedurę.
4. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod kątem zgodności lokalizacji punktu z uchwałami Rady Miasta i Gminy, dotyczącymi liczby i usytuowania miejsc sprzedaży.

5. Kontrola przestrzegania warunków zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Na podstawie upoważnienia Burmistrza, Komisja przeprowadza kontrole przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych:

- kontrole dotyczą punktów sprzedaży zarówno do spożycia na miejscu, jak i poza miejscem sprzedaży,
- są prowadzone przez członków Komisji, samodzielnie lub we współpracy z Policją i Strażą Miejską,
- zakres kontroli obejmuje m.in. zgodność sprzedaży z udzielonym zezwoleniem oraz przestrzeganie przepisów ustawy,
- osoby kontrolujące mają prawo do wstępu na teren działalności, żądania okazania zezwoleń i złożenia wyjaśnień,
- z każdej kontroli sporządzany jest protokół, przekazywany Przewodniczącemu Komisji,
- w przypadku zaleceń pokontrolnych, podmiot kontrolowany ma obowiązek przedłożyć informację o ich realizacji w terminie 30 dni.

Zasady finansowania Programu

Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Staszów na lata 2026-2029 są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z opłat od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml zgodnie z przepisami Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Wydatki poniesione na realizację zadań w 2026 roku będą podstawą do określenia rzeczywistych kosztów i zaplanowania budżetu na lata 2027-2029. Plan wydatków zostanie zawarty w uchwale budżetowej gminy.

Środki niewykorzystane w bieżącym roku budżetowym przechodzą na rok następny, do wykorzystania na realizację Programu i nie mogą zostać przeznaczone na inne cele.

Monitoring i wdrażanie Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Staszów na lata 2026-2029 przez cały okres realizacji będzie podlegał monitoringowi.

Wdrażanie Programu będzie miało charakter ciągły i otwarty. Działania związane z profilaktyką będą podejmowane przy współpracy z podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu.

Celem ewaluacji Programu będzie określenie efektów wdrażania jego założeń. Powodzenie realizacji Programu uwarunkowane jest w dużej mierze interdyscyplinarnym podejściem do problemu oraz stopniem zaangażowania poszczególnych podmiotów.

Postanowienia końcowe

Rada Miejska w Staszowie otrzyma coroczne sprawozdanie z wykonania niniejszego Programu do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Spis tabel

Tabela 1. W jakim wieku po raz pierwszy zdarzyło Ci się wypić napój alkoholowy?..	15
Tabela 2. Jak często sięgasz po alkohol? – uczniowie klas siódmych i ósmych.....	16
Tabela 3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. .	27
Tabela 5 Działalność Punktu Konsultacyjnego w Gminie Staszów.....	28
Tabela 6. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną.....	36
Tabela 7. Powody przyznawania pomocy społecznej.....	36
Tabela 8. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.....	37
Tabela 9. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.....	38

Spis wykresów

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2024 roku.....	8
Wykres 2. Czy Pana/Pani zdaniem na terenie gminy występuje problem alkoholizmu?	11
Wykres 3. Podział uczniów ze względu na płeć.....	14

Wykres 4. Podział uczniów ze względu na płeć..... 15

Bibliografia

Spis publikacji

1. KCPU, Uzależnienia w Polsce, Warszawa 2023
2. Sierosławski. J. Używanie substancji psychoaktywnych przez polską młodzież, Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r.

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl>

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2025 r., poz. 1153) do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

Zadania własne gminy związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych wynikają z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.). Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 i 2a tej ustawy zadania te realizowane są w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uchwalanego przez radę gminy na okres nie dłuższy niż cztery lata. Ponadto art. 4¹ ust. 5 stanowi, że to rada gminy określa w Programie zasady wynagradzania członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii wynikają z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.). Z kolei art. 10 ust. 2 wskazuje, że realizacja tych zadań odbywa się w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

W związku z powyższym opracowany został „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Staszów na lata 2026–2029”, w którym określono cele, zadania, adresatów, realizatorów i współrealizatorów Programu, a także źródła finansowania oraz zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie.

Mając na uwadze powyższe, podjęcie uchwały uznać należy za zasadne.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Staszowie

Tomasz Klimek